Frans Oudendal

Vrijheid in herdenken

Frans Oudendal is geboren op 17 oktober 1922 in Den Haag. Hij was de zoon van François Louis Oudendal (1891-1953) en Martha Nill (1893). Hij had een zus Martha (Winkel, 1920) en een broertje Karel (1924).

Zijn vader werd in 1929 geneesheer-directeur van het sanatorium Oranje Nassau's Oord (ONO) bij Renkum. Hij zou tot zijn overlijden geneesheer-directeur bij ONO blijven. Hij was actief bij Scouting sinds 1908 en werd vaandrig bij De Jonge Verkenners in Den Haag.

In Wageningen ontstond al snel na de start van Scouting in Nederland de Vereeniging voor Scoutswerk in Wageningen. In 1911 namen ze hun reglement aan. Later ontstonden twee groepen, de groene onder leiding van Hopman de Voogd en de paarse troep, onder leiding van vaandrig Heeroma. Na zijn overlijden werden de troepen weer samengevoegd en naar hem vernoemd, de Heeromagroep. Na een tijd in de feestzaal van studentensociëteit samengekomen te zijn, kregen de padvinders in 1928 een clubhuis aan de Domeinweg. Met de komst van hopman Broekema groeide de groep weer en ontstonden in 1936 weer twee troepen, met hopman Ludolf Broekema bij de Heeromatroep en hopman dr. Jan Boes bij de Otto van Gelregroep. Frans werd in januari 1936 verkenner bij de Heeromagroep in Wageningen. Hij wordt welkom geheten in *De verkenner, officieel orgaan voor de Padvinders Beweging in Nederland*.

Later dat jaar werd zijn vader groepsleider en Oubaas bij de Grunsfoortstam van de Heeromagroep in Wageningen. Hij werd in 1936 ook assistent-districtscommissaris voortrekkers van het district Arnhem. Op de Wereldjamboree 1937 in Vogelenzang was hij leider van subkamp 3. De zus van Frans werd in 1938 welpenleidster bij de Otto van Gelregroep in Wageningen.

Op 10 mei 1940 werden alle patiënten van Oranje Nassau 's Oord geëvacueerd naar Bergen aan Zee op last van Defensie. Na veertig dagen kon iedereen weer terugkeren. Hierna was het lange tijd relatief rustig in Renkum.

Tijdens de oorlog studeerde Frans bouwkunde aan de Technische Hoogeschool in Delft. Op 11 oktober 1920 ontstonden de Delftsche Zwervers als een stam voor studenten. De vereniging was een opvolger van de (Delftsche) Studentenclub voor Oud-Padvinders, die op 8 november 1915 was opgericht. Sinds hun oprichting betekenen de Delftsche Zwervers iets voor de maatschappij door activiteiten te organiseren voor kinderen die in de maatschappij een beetje buiten de boot (dreigen te) vallen. De eerste jaren nam de stam kinderen uit een kindertehuis (de

Martha Stichting) uit Alphen aan den Rijn mee op kamp, onder andere naar Walcheren. Vanaf 1925 werden jaarlijkse kinderkampen, "Marthakampen", op Gilwell Ada's Hoeve in Ommen georganiseerd. Frans werd lid van de Delftsche Zwervers.

Op 28 oktober 1943 werd Jan Boes, geneesheer directeur van het Wageningse ziekenhuis, maar ook verbonden aan het sanatorium, als wraak op een aanslag op een NSB-er, voor zijn huis vermoord. Jan was ook hopman bij de Wageningse scouts. De Slag om Arnhem speelde zich af in het gebied rond ONO. Op 19 september werd het sanatorium bezocht door twee Duitse artsen, met het verzoek ruimte te maken voor een ziekenhuis. In de dagen daarna stroomde het sanatorium vol met gewonde burgers, militairen en krijgsgevangenen. Ook evacués zochten een onderkomen. Twee dagen later stortte op 300 meter van hoofdgebouw een vliegtuig neer. Tijdens de slag werden het terrein en de gebouwen regelmatig getroffen door granaten. De burgers van Renkum moesten na de Slag evacueren, maar de patiënten bleven nog een tijdje in het Sanatorium. Pas op 1 november vertrokken ook zij.

Frans was betrokken bij hulp aan geallieerden. Tijdens de septemberdagen van 1944 gaf hij medische hulp aan 150 tot 200 parachutisten bij Heelsum. Hij trad vanaf 25 september tot 1 november 1944 op als gids en vertelde waar de Duitse posten waren. Hij schrijft in zijn rapport na de oorlog dat ook zijn vader en personeel van Oranje Nassau Oord, betrokken waren bij hulp aan geallieerde militairen.

Na de oorlog pakte hij zijn studie aan de Technische Hoogeschool in Delft weer op. Studentenstam De Delftsche Zwervers begon in september 1945 weer met bijeenkomsten en Frans sloot zich weer aan.

Zijn moeder werd na de oorlog in Wageningen ook actief binnen het Meisjesgilde. Ze werd gewestelijk commissaresse van Gewest Gelderland. Zijn zusje Martha was vanaf 1949 assistent districtscommissaris Welpen van District Neder Veluwe bij het NPV.

Frans overleed op 20 april 2015 in Huizen en werd 92 jaar.

Meer informatie

Oosthoek / Oznowicz - Stichting Neerlandsch Verzetsmonument
Dutch Helper Names, OBBINK to OIJEN (OYEN) | WWII Netherlands Escape Lines
Oudendal, Frans
VVAM Nieuwsbrief 28 – Oktober – 1987 – Vereniging Vrienden van het Airborne Museum
100 jaar ONO De historie van Oranje Nassau' s Oord, Mieke Mintjes-Beumer & Jan Boelens... | bol
De Verkenner, januari 1936
Delftsche Zwervers - Scoutpedia.nl
publiekswebsite Delft - Detail Archief Delft / De Delftsche Zwervers

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op http://vrijheid.scouting.nl voor meer informatie en alle andere verhalen.